

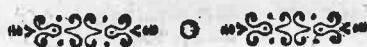
E. 189

LEO I 14

(v. 21. IX 1750)

(mach E. 190)

36

DE
SERIERVM DETERMINATIONE
 SEV
 NOVA METHODVS INVENIENDI TERMINOS
 GENERALES SERIERVM.

AVCTORE
 L. EULERO.

§. 1.

Cum lex progressionis, quam termini cuiusque seriei tenent, in infinitum variare possit, non solum omnes diuersae serierum species, sed etiam ne genera quidem, quantumvis late extendantur, enumerari posse videntur. Hinc duae pluresque series dantur, quae etiam si tot, quot quis voluerit, habeant terminos communes, tamen inter se discrepent, ac maxime diuersis legibus contineantur. Qui amplissimum serierum campum vel obiter inspexerit, facile intelliget, naturam seriei non determinari, quocunque etiam eius termini exhibeantur. Sic si quaeratur, qualis sit series, quae ab his incipiat terminis: 1, 3, 5, 7, 9, 11, 13, 15; quaestio maxime est indeterminata; et praeter seriem numerorum imparium naturali ordine procedentium innumerabiles aliae assignari possunt series, quae ab iisdem terminis incipiant: neque iste determinationis defectus ad certum terminorum datorum numerum adstringitur, sed quantuscunque is fuerit, infinitis seriebus communis esse potest.

§. 2. Clarius autem hoc perspicietur, si naturam serierum ad Geometriam transferamus. Quaelibet enim series

series per lineam curuam repraesentari potest, cuius applicatae per ipsos seriei terminos exprimantur, dum abscissae eorum indices, seu numeros, qui ordinem cuiusque termini designant, referunt. Hoc modo quilibet seriei terminus punctum in linea curua delinit, quod datae abscissae responderet. Quare si series requiratur, quae tot, quot libuerit, habeat terminos datos, quaestio huc redit, ut quaeratur linea curua, quae per totidem puncta data transeat. Perspicuum autem est, quotcunque etiam data fuerint puncta, semper innumerabiles lineas curuas assignari posse, quae per singula simul transeant. Quod cum *NEWTONS* de *solis curuis parabolicis* ostendisset, si non solum omnes curuae Algebraicae, sed etiam transcendentes admittantur, dubium est nullum, quin numerus curuarum satisficientium insuper infinites fiat maior.

§. 3. Magis mirum videbitur, si dixerò, seriem nondum determinari, etiamsi innumeris eius termini dentur. Sic si hanc seriem $1 + 2 + 3 + 4 + 5 + 6 + \text{etc.}$ ita definiam, ut dicam, in ea omnes numeros integros naturali ordine contineri, quis non putet hanc seriem penitus esse determinatam? cum cuius seriei loco suus terminus sit assignatus: in loco enim, qui x unitatibus ab initio distat, erit terminus $=$ ipsi numero x , seu terminus, cuius index $= x$, ipse quoque erit $= x$. Quatenus autem illa series ita ut factum est describitur, plus inde non constat, nisi indici x , si fuerit x , numerus integer, respondere terminum $= x$: sin autem pro indice x assumatur numerus fractus, nulla adhuc ratio adest, qua euinceretur, terminum isti indici x respondentem esse $= x$. Ostendam autem, si pro hac serie

terminus indici x respondens ponatur $=y$, infinitis modis fieri posse, vt quoties x sit numerus integer, toties semper fiat $y=x$, etiamsi numeris fractis pro x sumendis, valores ipsius y ab x discrepent. Hinc etsi omnes seriei termini, qui indicibus integris respondent, sunt determinati, intermedios tamen, qui indices habent fractos infinitis variis modis definire licet, ita vt interpolatio istius seriei maneat indeterminata.

§. 4. Quod, quo clarius perspiciatur, ad arcus circulares est recurrendum: cum enim posita semicircumferentia circuli $=\pi$ cuius radius sit $=1$; sit sinus arcus $n\pi=0$, quoties n est numerus integer: manifestum est, si ponatur $y=x+P \sin. \pi x$, denotante P , vel quantitatem constantem, vel functionem quamcunque ipsius x ; ac pro x successive ponantur indices integri $1, 2, 3, 4, 5$, etc: tum valores ipsius y futuros esse $=1, 2, 3, 4, 5$, etc. perinde ac si esset $P=0$. Neque tamen termini intermedii, qui indicibus fractis respondent, his ipsis indicibus erunt aequales. Sit enim e. g. $P=x$ et ponatur $=\frac{1}{2}$; ob $\sin. \frac{1}{2}\pi=1$, fiet terminus indici $\frac{1}{2}$ respondens $=\frac{1}{2}+\frac{1}{4}\cdot 1=\frac{3}{4}$. Infinitae autem aliae huiusmodi expressiones excogitari possunt, quae aequae satisfaciant, cuiusmodi sunt: $y=x+P \sin. \pi x+Q \sin. 2\pi x+R \sin. 3\pi x+S \sin. 4\pi x$ etc. quibus interpolatio multo magis indeterminata redditur.

§. 5. Simile exemplum seriei, quae determinata videri queat, iam ante aliquod tempus exhibui: inueneram enim expressionem, seu functionem ipsius x , quae si loco x potestas quaecunque ipsius 10 . ponatur, ipsi exponenti huius potestatis aequalis fiat, siquidem hic exponens sit numerus integer affirmatiuus. Functio scilicet illa ipsius x ,
quam

quam littera y indicabo, ita erat comparata, ut posito $x=1$, fiat $y=0$; et, si ponatur $x=10^n$, existente n numero integro affirmatiuo, fit semper $y=n$: unde sequi videbatur, functionem y semper fore logarithmum vulgarem ipsius x . Nihilo vero minus monstraui, si pro x non quampiam denarii potestas substituatur, valorem ipsius y saepe numero non parum a logarithmo numeri x discrepare. Facta ergo serie, cuius sint

Indices $1, 10^1, 10^2, 10^3, 10^4, 10^5, 10^6$, etc. et termini $0, 1, 2, 3, 4, 5, 6$, etc.

ad descriptionem logarithmorum non sufficit, si quis dicat, logarithmos esse terminos medios inferioris seriei, qui indicibus in superiori serie assumtis respondeant.

§. 6. Cum igitur natura seriei non ex aliquot eius terminis, etiam si eorum numerus sit infinitus, determinetur; propterea quod interpolatio nihilominus maneat indeterminata, infinitisque modis absolui possit; facile perspicitur, quam incertae sint omnes illae interpolandi methodi, quae negotium ex solis terminis integros indices habentibus perficere docent. Neque enim interpolatio pro certa haberi poterit, nisi ipsa seriei natura spectetur, eiusque ratio in operatione habeatur. Perfecte autem natura seriei cognoscitur, si eius terminus generalis, seu formula, quae cuiusvis indici x , siue integro, siue fracto, siue etiam surdo, terminum respondentem exhibeat, fuerit cognita. Hoc enim modo non solum omnes seriei termini, qui indicibus integris respondent, determinantur, sed etiam termini, qui indicibus quibuscunque non integris conveniunt, sine ambiguitate definiuntur; sicque interpolationis negotium nulla amplius incertitudine impeditur.

§. 7. Habentur autem praeter terminum generalem innumerabiles alii modi series formandi: interim tamen omnes isti modi commode ad tria genera reuocari possunt. Ad primum genus refero eos serierum formandarum modos, quibus terminus quisque seriei per solum indicem respondentem determinatur; quod cum per certas operationes in hunc finem instituendas efficiatur, formula istas operationes in genere complectens ipse erit terminus generalis seriei, quo pacto seriem absolute ac perfectissime determinari iam notavi. Ad genus secundum pertineant isti series formandi modi, quibus terminus quisque seriei per aliquot terminos antecedentes secundum certam quandam regulam determinatur, qui modus in seriebus imprimis recurrentibus adhiberi solet. Quando vero ad terminum quemvis seriei inueniendum non solum terminorum antecedentiam ratio est habenda, sed etiam ipse index adhiberi debet, hinc tertium genus affirmationis serierum constituo.

§. 8. Si quilibet seriei terminus ex solo indice determinatur, tum siue numerus integer, siue fractus, pro indice assumatur, terminus respondens aequè definitur, sicque interpolatio seriei, neque quicquam difficultatis, neque incertitudinis habet. Sia autem, uti in secundo genere posuimus, quilibet terminus ex praecedente vel aliquot antecedentibus determinatur, tum primo vel aliquot primoribus terminis pro lubitu assumtis, singuli quidem termini, qui indicibus integris respondent, inuenientur, terminos vero intermedios, indicibus fractis conuenientes hinc definire non licet; quod idem de tertio genere est tenendum. Quamquam autem hoc modo in secundo et
tertio

tertio genere non solum omnes termini, qui indicibus integris respondent, assignantur, sed etiam lex praescribitur inter terminum quemvis eiusque antecedentes, quae ad terminos indicum fractorum aequae patet; tamen ne hoc quidem modo series penitus determinatur, sed pro qualibet serie huius generis infiniti termini generales exhiberi possunt, qui dum eosdem terminos pro indicibus integris praebent, tamen pro fractis dissentiant.

§. 9. Quod cum merito maxime paradoxon videatur, operae pretium erit, hunc determinationis defectum in seriebus, quarum quisque terminus ex antecedentibus definitur, diligentius perpendere. Sumamus ergo casum simplicissimum, seriemque ita definiri concipiamus, ut quilibet terminus aequalis sit antecedenti ipsi. Quod si iam primus seriei terminus statuatur $= 1$, secundus quoque erit $= 1$, omnesque sequentes, qui indicibus integris respondent, unitati aequabuntur, nasceturque haec series:

Indic: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, etc.

Term: 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, etc.

atque manifestum est, indici cuicunque integro x respondere terminum $= 1$. Quemadmodum autem termini indicibus fractis respondentes se sint habituri, hinc non definitur: hoc tantum constat, si terminus indici $\frac{1}{2}$ respondens fuerit $= a$ omnes quoque terminos, qui indicibus

$\frac{3}{2}$, $\frac{5}{2}$, $\frac{7}{2}$, $\frac{9}{2}$ etc. conveniunt, fore $= a$. Omnes enim terminos, quorum indices unitate, vel aliquot unitatibus, differunt, per legem praescriptam inter se aequales esse oportet: quia antecedens quisque terminus intelligitur is, cuius index est unitate minor.

Tom. III. Nov. Comment. F §. 10.

§. 10. Haec igitur series ita definitur, vt, si terminus indici x respondens ponatur $= y$, sequens vero terminus indici $x + 1$ respondens $= y'$, habeatur $y' = y$; tum vero praeterea assumitur, si fuerit $x = 1$, fore quoque $y = 1$. Quare si pro hac serie terminus generalis desideretur, is eiusmodi functio ipsius x esse debet, quae sit $= y$, vt si loco x ponatur $x + 1$ functionis y valor resultans y' aequalis sit futurus ipsi y , atque vt facto $x = 1$ fiat $y = 1$. Manifestum autem est, si generatim ponatur $y = 1$, huic conditioni satisfieri, hocque casu non solum terminos, qui indicibus integris, sed etiam eos, qui fractis respondeant, vnitati aequales fore. At vero his conditionibus infinitis quoque aliis modis satisfieri potest: si enim ponatur $y = 1 + \alpha \sin. 2 \pi x$, denotante π semicircumferentiam circuli, cuius radices $= 1$, erit $y' = 1 + \alpha \sin. 2 \pi (x + 1)$; at est $\sin. 2 \pi (x + 1) = \sin. 2 \pi x$, ideoque $y' = y$, tum vero posito $x = 1$ erit $y = 1$. Hoc vero casu termini intermedii, seu qui indicibus fractis respondent, non amplius vnitati aequabuntur, posito enim $x = \frac{1}{4}$ erit $y = 1 + \alpha$.

§. 11. Quoniam hic non solum α pro arbitrio assumi potest, sed etiam innumerabiles aliae eiusmodi formulae excogitari possunt, quae praescriptas condiciones adimpleant, cuiusmodi sunt $y = 1 + \alpha \sin. 2 \pi x + \beta \sin. 4 \pi x + \gamma \sin. 6 \pi x + \text{etc.}$ perspicuum est, interpolationem vel huius simplicissimae seriei $1 + 1 + 1 + \text{etc.}$ quatenus aliter non definitur, nisi quod quilibet terminus antecedenti aequalis esse, primus vero vnitati exprimi dicatur, interpolationem maxime esse indeterminatam: cum termini intermedii indices habentes fractos, quibuscunque numeris

meris aequales esse queant. Interim tamen etiam si innumera-
biles termini generales pro hac serie exhiberi queant, tamen ii
omnes in lege quadam generali continentur, atque sine diuina-
tione per analysin inueniri possunt. Methodus scilicet la-
tissime patens tradi potest, cuius ope omnium serierum,
quarum termini per antecedentes, siue sine indice, siue
cum indice, definiuntur, terminos generales vniuersalissime
inueniri licet: quam methodum, cum non solum plenio-
rem serierum cognitionem suppeditet, sed etiam non con-
temnenda analyseos augmenta complectatur, hic diligen-
tius euoluere constitui: quem in finem sequentia proble-
mata pertractabo.

Problema.

§. 12. Inuenire terminum generalem seriei, cuius quili-
bet terminus aequalis sit antecedenti, terminus vero pri-
mus = 1.

Solutio.

Sit terminus generalis seu is, qui indici x respon-
det = y , ac ponatur terminus sequens, (cuius index
= $x + 1$) = y' debeatque esse $y' = y$; ac posito x
= 1, fieri debet $y = 1$. Cum iam sit y quaequam
functio ipsius x , per naturam calculi differentialis, si lo-
co x ponatur $x + 1$, fiet:

$$y' = y + \frac{dy}{dx} + \frac{d^2y}{1.2dx^2} + \frac{d^3y}{1.2.3dx^3} + \frac{d^4y}{1.2.3.4dx^4} + \text{etc.}$$

sumto differentiali $d x$ constante. Quocirca esse debet:

$$0 = \frac{dy}{1. dx} + \frac{d^2y}{1.2dx^2} + \frac{d^3y}{1.2.3dx^3} + \frac{d^4y}{1.2.3.4dx^4} + \text{etc.}$$

Haecque aequatio omnes omnino satisfaciens valores
ipsius y continet, dummodo integratio ita temperetur, vt
posito $x = 1$ fiat $y = 1$, seu quod eodem redit, vt

posito $x = 0$ fiat $y = 1$. Quaestio itaque perducta est ad resolutionem istius aequationis differentialis, quae non solum infinito terminorum numero constat, sed etiam omnes differentialium gradus in se complectitur. Quia vero variabilis y ubique plus vna dimensione non habet, et alterius variabilis x non nisi differentiale dx , quod constans est, assumtum, occurrit, haec aequatio eo modo tractari potest, quem in *Miscell. Berol. Tomo. VII.* exposui. Formetur igitur ponendo z loco $\frac{dy}{dx}$; z^2 loco $\frac{d^2y}{dx^2}$ et generatim z^n loco $\frac{d^ny}{dx^n}$ aequatio Algebraica:

$$0 = \frac{z}{1} + \frac{z^2}{1.2} + \frac{z^3}{1.2.3} + \frac{z^4}{1.2.3.4} + \text{etc.}$$

quae sumto e pro numero cuius logarithmus hyperbolicus $= 1$, transit in hanc formam finitam $0 = e^z - 1$. Huius iam aequationis omnes radices, quarum numerus est infinitus, inuestigari, seu omnes factores formulae $e^z - 1$ assignari oportet. Est vero $e^z = (1 + \frac{z}{n})^n$, posito n numero infinito, qui valor, si substituatur, habebitur haec formula resoluenda $(1 + \frac{z}{n})^n - 1$, cuius quidem vnus factor simplex est $= \frac{z}{n}$ seu z : quem aequatio infinita statim monstrat. Ad reliquos inueniendos in subsidium vocari debet Theorema, quo demonstratur formulae binomiae $a^n - b^n$ factorem esse $a^n - 2ab \cos. \frac{2k\pi}{n} + b^n$ denotante k numerum quemuis integrum. Praesenti ergo casu est $a = 1 + \frac{z}{n}$ et $b = 1$, vnde formulae propositae $e^z - 1$ omnes factores continentur in hac forma generali.

$$1 + \frac{z}{n} + \frac{z^2}{n^2} - 2(1 + \frac{z}{n}) \cos. \frac{2k\pi}{n} + 1$$

seu $2(1 + \frac{z}{n}) \sin. \frac{2k\pi}{n} + \frac{z^2}{n^2}$: vnde hunc factorem per quan-

quantitatem constantem $2 \sin. \frac{2k\pi}{n}$ diuidendo erit factor gene-

$$\text{ralis} = 1 + \frac{z}{n} + \frac{z^2}{2 \sin. v \frac{2k\pi}{n}}. \text{ Cum iam } n \text{ fit nume-}$$

rus infinitus erit $\cos. \frac{2k\pi}{n} = 1 - \frac{2kk\pi\pi}{nn}$ et $\sin. v, \frac{2k\pi}{n} = \frac{2kk\pi\pi}{nn}$:
quo valore substituto, erit factor formulae $e^z - 1$ gene-

ralis $= 1 + \frac{z}{n} + \frac{z^2}{4kk\pi\pi}$, et loco k successive omnes nu-
meros integros $1, 2, 3, 4$, etc. substituendo orientur
omnes omnino factores formulae $e^z - 1$. At primus
factor z dat integralis partem constantem, quae sit
 $= C$: reliqui vero factores, qui ad hanc formam re-
ducuntur

$$4kk\pi\pi + \frac{4kk\pi\pi}{n} z + z^2;$$

si cum forma factorum, quos in ante allegata dissertatio-
ne euolui, $ff - 2fz \cos. \Phi + z^2$ comparentur, erit
 $f = 2k\pi$ et $\cos. \Phi = -\frac{k\pi}{n}$; et $\sin. \Phi = 1$ ob n nume-
rum infinitum, quo casu est $\cos. \Phi = 0$. Pars ergo in-
tegralis hinc oriunda erit

$$\alpha e^{-\frac{2kk\pi\pi}{n}x} \sin. 2k\pi x + \mathfrak{A} e^{-\frac{2kk\pi\pi}{n}x} \cos. 2k\pi x; \text{ seu ob } n = \infty$$

$$\alpha \sin. 2k\pi x + \mathfrak{A} \cos. 2k\pi x. \text{ Substitutis ergo pro } k \text{ suc-}$$

cessiue omnibus numeris integris $1, 2, 3, 4$, etc. pro-
ueniet integrale aequationis inuentae.

$$0 = \frac{dy}{dx} + \frac{d^2y}{1.2 dx^2} + \frac{d^3y}{1.2.3 dx^3} + \frac{d^4y}{1.2.3.4 dx^4} + \text{etc.}$$

sequenti forma expressum:

$$y = C + \alpha \sin. 2\pi x + \mathfrak{A} \cos. 2\pi x + \mathfrak{E} \sin. 4\pi x + \mathfrak{B} \cos. 4\pi x +$$

$$\gamma \sin. 6\pi x + \mathfrak{C} \cos. 6\pi x + \text{etc.}$$

Iam constans C ita definiatur vt posito $x = 0$ fiat $y = 1$
reperieturque terminus generalis seriei propositae:

$$\begin{aligned}
 y = & 1 + \alpha \sin. 2\pi x + \mathcal{A}(\cos. 2\pi x - 1) + \\
 & + \mathcal{B} \sin. 4\pi x + \mathcal{B}(\cos. 4\pi x - 1) + \\
 & + \gamma \sin. 6\pi x + \mathcal{C}(\cos. 6\pi x - 1) + \\
 & \text{etc.}
 \end{aligned}$$

Quicumque ergo valores loco $\alpha, \mathcal{B}, \gamma, \delta$, etc. $\mathcal{A}, \mathcal{B}, \mathcal{C}, \mathcal{D}$, etc. substituantur, semper prodibit formula, quae terminum generalem seriei propositae exhibet. Q. E. I.

Coroll. I.

§. 13. Si terminus primus, cui omnes reliqui, habentes exponentes integros, sunt aequales, non debeat esse vnitas, sed quantitas quaecunque, terminus generalis seriei y , seu terminus, qui indici x respondet, reperitur:

$$\begin{aligned}
 y = & a + \alpha \sin. 2\pi x + \mathcal{B} \sin. 4\pi x + \gamma \sin. 6\pi x + \delta \sin. 8\pi x \\
 & + \mathcal{A} \cos. 2\pi x + \mathcal{B} \cos. 4\pi x + \mathcal{C} \cos. 6\pi x + \mathcal{D} \cos. 8\pi x \text{ etc.}
 \end{aligned}$$

eritque terminus quilibet indicem habens numerum integrum $= a + \mathcal{A} + \mathcal{B} + \mathcal{C} + \mathcal{D} + \text{etc.}$

Coroll. 2.

§. 14. Quia sinus et cosinus arcuum $4\pi x, 6\pi x, 8\pi x$ etc. per potestates ipsorum $\sin. 2\pi x$ $\cos. 2\pi x$ exprimi possunt; atque vicissim omnes functiones rationales, seu quae ambiguas significationes non habent, per huiusmodi series, qualem pro y inuenimus, exhiberi possunt: terminum generalem y ita definire poterimus, vt dicamus, y esse functionem quamcunque ipsorum $\sin. 2\pi x$ et $\cos. 2\pi x$: dummodo non occurrant huiusmodi formulae $\sqrt{1 \pm \cos. 2\pi x}$, aliaeque similes, quae involuunt sinus vel cosinus angulorum submultiplorum ipsius $2\pi x$.

Coroll.

Coroll. 3.

§. 15. His igitur casibus exclusis, si ponamus fin. $2\pi x = p$ et cos. $2\pi x = q$, erit y aequalis functioni cuicunque ipsarum p et q : unde ista aequatio differentialis infinita

$$0 = \frac{dy}{1dx} + \frac{ddy}{1.2dx^2} + \frac{d^3y}{1.2.3dx^3} + \frac{d^4y}{1.2.3.4dx^4} + \text{etc.}$$

in genere ita integrabitur, ut sit y functio quaecunque ipsarum p et q .

Coroll. 4.

§. 16. Sin autem vocemus fin. $\pi x = r$ et cos. $\pi x = s$, erit $p = 2rs$ et $q = ss - rr$; et functiones ipsarum p et q erunt functiones parium dimensionum ipsarum r et s . Quare ex illa aequatione differentiali infinita valor ipsius y in genere aequabitur functioni cuicunque parium dimensionum ipsarum r et s , vbi notandum ob sinum totum $= 1$ esse $rr + ss = 1$.

Coroll. 5.

§. 17. Ponatur $\frac{x}{a}$ loco x , ut habeatur ista aequatio

$$0 = \frac{ady}{1dx} + \frac{a^2ddy}{1.2dx^2} + \frac{a^3d^3y}{1.2.3dx^3} + \frac{a^4d^4y}{1.2.3.4dx^4} + \text{etc.}$$

Si iam ponamus fin. $\frac{\pi x}{a} = r$ et cos. $\frac{\pi x}{a} = s$, integrale istius aequationis ita describetur, ut sit $y =$ functioni cuicunque parium dimensionum ipsarum r et s .

Coroll. 6.

§. 18. Gemina ergo formula pro valore huius integralis exhiberi potest, quarum altera est:

$$y = \frac{A + Br^2 + Crs + Dss + Er^4 + Fr^2s + Gr^2s^2 + Hrs^3 + Is^4 + \text{etc.}}{a + 6r^2 + 7rs + 8s^2 + 6r^4 + 5r^2s + 7r^2s^2 + 8rs^3 + 1s^4 + \text{etc.}}$$

altera vero forma erit:

$$y =$$

$$y = \frac{Ar + Bs + Cr^2 + Dr^2s + Ers^2 + Fs^3 + Gr^5 + \text{etc.}}{\alpha r + \beta s + \gamma r^2 + \delta r^2s + \epsilon rs^2 + \zeta s^3 + \eta r^5 + \text{etc.}}$$

Coroll. 7.

§. 19. Quicunque ergo huiusmodi valor pro y in aequatione :

$$0 = \frac{a^1 y}{1 dx} + \frac{a^2 d^2 y}{1 \cdot 2 dx^2} + \frac{a^3 d^3 y}{1 \cdot 2 \cdot 3 dx^3} + \frac{a^4 d^4 y}{1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4 dx^4} + \text{etc.}$$

substituatur, aequatio prodibit identica : seu series proveniet infinita, cuius summa erit $= 0$. Pro differentiationibus autem continuis tenendum est esse $\frac{dr}{dx} = \frac{\pi s}{a}$ et $\frac{ds}{dx} = -\frac{\pi r}{a}$ ideoque per substitutionem differentialia dx se mutuo vbi-que tollent.

Scholion 1.

§. 20. Notari etiam merentur factores, in quos expressio Algebraica infinita : $\frac{z}{1} + \frac{z^2}{1 \cdot 2} + \frac{z^3}{1 \cdot 2 \cdot 3} + \frac{z^4}{1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4} + \frac{z^5}{1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4 \cdot 5} + \text{etc.}$ supra est resoluta. Cum enim primus factor simplex sit $= z$, et reliqui trinomiales in hac forma generali contineantur : $1 + \frac{z}{n} + \frac{zz}{4kk\pi\pi}$; si loco k successive ponantur numeri 1, 2, 3, 4, etc. Ponamus brevitatis gratia :

$$Z = \frac{z}{1} + \frac{z^2}{1 \cdot 2} + \frac{z^3}{1 \cdot 2 \cdot 3} + \frac{z^4}{1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4} + \text{etc.}$$

eritque per factores infinitos :

$$Z = z \left(1 + \frac{z}{n} + \frac{zz}{4\pi\pi} \right) \left(1 + \frac{z}{n} + \frac{zz}{16\pi\pi} \right) \left(1 + \frac{z}{n} + \frac{zz}{36\pi\pi} \right) \left(1 + \frac{z}{n} + \frac{zz}{64\pi\pi} \right) \text{etc.}$$

quorum factorum, excepto primo, numerus est infinitus atque $= \frac{1}{2}n$. Sit igitur $\frac{1}{2}n = m$ seu $n = 2m$, ac ponatur $z = 2v$

$$\text{erit } \frac{2v}{1} + \frac{2^2 v^2}{1 \cdot 2} + \frac{2^3 v^3}{1 \cdot 2 \cdot 3} + \frac{2^4 v^4}{1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4} + \text{etc.}$$

$$2v \left(1 + \frac{v}{m} + \frac{vv}{\pi\pi} \right) \left(1 + \frac{v}{m} + \frac{vv}{4\pi\pi} \right) \left(1 + \frac{v}{m} + \frac{vv}{9\pi\pi} \right) \left(1 + \frac{v}{m} + \frac{vv}{16\pi\pi} \right) \text{etc.}$$

ideoque

ideoque sequens productum infinitorum factorum, quorum numerus est $= m$, erit :

$$\left(1 + \frac{v}{m} + \frac{vv}{\pi\pi}\right) \left(1 + \frac{v}{m} + \frac{vv}{4\pi\pi}\right) \left(1 + \frac{v}{m} + \frac{vv}{9\pi\pi}\right) \left(1 + \frac{v}{m} + \frac{vv}{16\pi\pi}\right) \text{ etc.}$$

$$= 1 + \frac{2}{1 \cdot 2} v + \frac{4}{1 \cdot 2 \cdot 3} v^2 + \frac{8}{1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4} v^3 + \frac{16}{1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4 \cdot 5} v^4 + \text{ etc.}$$

Quodsi iam illud productum actu euoluatur, quia factorum numerus est $= m$, existente m numero infinito, proueniet :

$$1 + v + \frac{m(m-1)}{1 \cdot 2} \frac{vv}{m\pi} + \frac{vv}{\pi\pi} \left(1 + \frac{1}{4} + \frac{1}{9} + \frac{1}{16} + \frac{1}{25} + \text{ etc.} \right)$$

$$+ \frac{m(m-1)(m-2)}{1 \cdot 2 \cdot 3} \frac{v^3}{m^3} + \frac{(m-1)v^3}{m\pi\pi} \left(1 + \frac{1}{4} + \frac{1}{9} + \frac{1}{16} + \frac{1}{25} + \text{ etc.} \right)$$

etc.

qui termini cum serie iam inuenta comparati dabunt

$$1 = \frac{2}{1 \cdot 2} ; \frac{1}{1 \cdot 2} + \frac{1}{\pi\pi} \left(1 + \frac{1}{4} + \frac{1}{9} + \frac{1}{16} + \frac{1}{25} + \text{ etc.} \right) = \frac{4}{1 \cdot 2 \cdot 3}$$

$$\frac{1}{1 \cdot 2 \cdot 3} + \frac{1}{\pi\pi} \left(1 + \frac{1}{4} + \frac{1}{9} + \frac{1}{16} + \frac{1}{25} + \text{ etc.} \right) = \frac{8}{1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4}$$

Vnde vtrunque habetur :

$$1 + \frac{1}{4} + \frac{1}{9} + \frac{1}{16} + \frac{1}{25} + \frac{1}{36} + \text{ etc.} = \frac{1}{6} \pi \pi$$

quae est eadem summatio, quam iam ante complures annos primus inveneram ; pluribusque demonstrationibus confirmaueram. Ceterum hinc perspicuum est, etiamsi sit in his factoribus m numerus infinitus ; tamen alterum terminum $\frac{v}{m}$ omitti non licere : cum in euolutione ob replicationem infinitam ex terminis infinite parvis $\frac{v}{m}$ termini finiti exsurgant. Quando autem quilibet factor seorsim consideratur, vt in formatione integralis fecimus, tum sine errore hos terminos infinite paruos praetermittere licuit.

Scholion 2.

§. 21. Altiores quoque potestates terminorum seriei
Tom. III. Nov. Comment. G 1 +

$1 + \frac{1}{2} + \frac{1}{3} + \text{etc.}$ ex hac fonte summare licet, eademque expressiones prodibunt, quas iam olim erueram. Ne autem calculus nimis fiat prolixus, sequenti modo facile expediri poterit. Ponatur

$$V = 1 + \frac{2v}{1 \cdot 2} + \frac{2^2 v^2}{1 \cdot 2 \cdot 3} + \frac{2^3 v^3}{1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4} + \frac{2^4 v^4}{1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4 \cdot 5} + \text{etc.}$$

$$\text{erit } V = \frac{e^{2v} - 1}{2v} \text{ et } \frac{dV}{Vdv} = \frac{2e^{2v}}{e^{2v} - 1} - \frac{1}{v}; \text{ quae reducitur ad}$$

$$\text{hanc formam commodiorem: } \frac{dV}{Vdv} = \frac{2e^v}{e^v - e^{-v}} - \frac{1}{v}$$

$$= \frac{1 + \frac{v}{1} + \frac{v^2}{1 \cdot 2} + \frac{v^3}{1 \cdot 2 \cdot 3} + \frac{v^4}{1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4} + \text{etc.}}{\frac{v}{1} + \frac{v^3}{1 \cdot 2 \cdot 3} + \frac{v^5}{1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4 \cdot 5} + \frac{v^7}{1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4 \cdot 5 \cdot 6 \cdot 7} + \text{etc.}} - \frac{1}{v}; \text{ ita vt}$$

$$\text{fit } \frac{dV}{Vdv} - 1 = \frac{1 + \frac{v^2}{1 \cdot 2} + \frac{v^4}{1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4} + \frac{v^6}{1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4 \cdot 5 \cdot 6} + \text{etc.}}{\frac{v}{1} + \frac{v^3}{1 \cdot 2 \cdot 3} + \frac{v^5}{1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4 \cdot 5} + \frac{v^7}{1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4 \cdot 5 \cdot 6 \cdot 7} + \text{etc.}} - \frac{1}{v}$$

$$\text{feu } \frac{dV}{Vdv} - 1 = \frac{\frac{2v}{1 \cdot 2} + \frac{4v^3}{1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4 \cdot 5} + \frac{6v^5}{1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4 \cdot 5 \cdot 6 \cdot 7} + \frac{8v^7}{1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4 \cdot 5 \cdot 6 \cdot 7 \cdot 8} + \text{etc.}}{1 + \frac{v^2}{1 \cdot 2} + \frac{v^4}{1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4} + \frac{v^6}{1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4 \cdot 5 \cdot 6} + \frac{v^8}{1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4 \cdot 5 \cdot 6 \cdot 7 \cdot 8} + \text{etc.}}$$

$$\text{Ponatur } \frac{dV}{Vdv} = 1 + \mathcal{A}v - \mathcal{B}v^3 + \mathcal{C}v^5 - \mathcal{D}v^7 + \mathcal{E}v^9 - \text{etc.}$$

$$\text{erit } \mathcal{A} = \frac{1}{1 \cdot 2 \cdot 3}$$

$$\mathcal{B} = \frac{\mathcal{A}}{1 \cdot 2 \cdot 3} - \frac{4}{1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 5}$$

$$\mathcal{C} = \frac{\mathcal{B}}{1 \cdot 2 \cdot 3} - \frac{\mathcal{A}}{1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 5} + \frac{6}{1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4 \cdot 5 \cdot 7}$$

$$\mathcal{D} = \frac{\mathcal{C}}{1 \cdot 2 \cdot 3} - \frac{\mathcal{B}}{1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 5} + \frac{\mathcal{A}}{1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4 \cdot 5 \cdot 7} - \frac{8}{1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4 \cdot 5 \cdot 6 \cdot 7 \cdot 9}$$

etc.

His valoribus inuentis consideretur altera forma quantitatis V per factores expressa, haec:

$$V = \left(1 + \frac{v}{m} + \frac{vv}{1 \pi \pi}\right) \left(1 + \frac{v}{m} + \frac{vv}{4 \pi \pi}\right) \left(1 + \frac{v}{m} + \frac{vv}{9 \pi \pi}\right) \text{ etc.}$$

ex

ex qua per differentiationem elicitur :

$$\frac{dV}{Vdv} = \frac{\frac{1}{m} + \frac{2v}{1\pi\pi}}{1 + \frac{v}{m} + \frac{vv}{1\pi\pi}} + \frac{\frac{1}{m} + \frac{2v}{4\pi\pi}}{1 + \frac{v}{m} + \frac{vv}{4\pi\pi}} + \frac{\frac{1}{m} + \frac{2v}{9\pi\pi}}{1 + \frac{v}{m} + \frac{vv}{9\pi\pi}} + \text{etc.}$$

Generaliter vero est

$$\frac{\frac{1}{m} + \frac{2v}{\lambda\pi\pi}}{1 + \frac{v}{m} + \frac{vv}{\lambda\pi\pi}} = \frac{1}{m} + \frac{2}{\lambda\pi\pi} \left\{ v - \frac{3}{m\lambda\pi\pi} v^2 + \frac{m^2\lambda\pi\pi}{m^4} v^3 - \frac{1}{\lambda\lambda\pi^4} v^4 + \text{etc.} \right\}$$

Cum autem sit m numerus infinitus, ipsique factorum numerus aequalis, excepto primo termino, reliqui per m diuisi sine errore praetermitti poterunt, ita vt fit

$$\frac{\frac{1}{m} + \frac{2v}{\lambda\pi\pi}}{1 + \frac{v}{m} + \frac{vv}{\lambda\pi\pi}} = \frac{1}{m} + \frac{2v}{\lambda\pi\pi} - \frac{2v^2}{\lambda^2\pi^4} + \frac{2v^3}{\lambda^3\pi^6} - \frac{2v^4}{\lambda^4\pi^8} + \text{etc.}$$

substitutis ergo pro λ successive numeris quadratis 1, 4, 9, 16 etc. hisque seriebus, quarum numerus est m in vnā summam coniectis, reperietur :

$$\begin{aligned} \frac{dV}{Vdv} = & 1 + \frac{2v}{\pi\pi} \left(1 + \frac{1}{4} + \frac{1}{9} + \frac{1}{16} + \frac{1}{25} + \text{etc.} \right) \\ & - \frac{2v^2}{\pi^4} \left(1 + \frac{1}{4^2} + \frac{1}{9^2} + \frac{1}{16^2} + \frac{1}{25^2} + \text{etc.} \right) \\ & + \frac{2v^3}{\pi^6} \left(1 + \frac{1}{4^3} + \frac{1}{9^3} + \frac{1}{16^3} + \frac{1}{25^3} + \text{etc.} \right) \\ & - \frac{2v^4}{\pi^8} \left(1 + \frac{1}{4^4} + \frac{1}{9^4} + \frac{1}{16^4} + \frac{1}{25^4} + \text{etc.} \right) \\ & \text{etc.} \end{aligned}$$

Quodsi iam haec serie cum prius inuenta comparetur habebitur :

$$\begin{aligned} 1 + \frac{1}{4} + \frac{1}{9} + \frac{1}{16} + \text{etc.} &= \frac{1}{2} \mathfrak{A} \pi^2 = \frac{1}{6} \pi^2 \\ 1 + \frac{1}{4^2} + \frac{1}{9^2} + \frac{1}{16^2} + \text{etc.} &= \frac{1}{2} \mathfrak{B} \pi^4 = \frac{1}{90} \pi^4 \\ 1 + \frac{1}{4^3} + \frac{1}{9^3} + \frac{1}{16^3} + \text{etc.} &= \frac{1}{2} \mathfrak{C} \pi^6 = \frac{1}{945} \pi^6 \\ 1 + \frac{1}{4^4} + \frac{1}{9^4} + \frac{1}{16^4} + \text{etc.} &= \frac{1}{2} \mathfrak{D} \pi^8 = \frac{1}{9450} \pi^8 \\ &\text{etc.} \end{aligned}$$

Hocque modo summationes a me iam olim exhibitae magis confirmantur, cum non nullis principium, quo tum vsus fueram, lubricum esset visum.

Problema. II.

§. 22. Inuenire terminum generalem seriei, cuius quilibet terminus excedat praecedentem data quantitate, et cuius terminus primus sit datus.

Solutio.

Sit terminus primus $= a$, et excessus cuiusque termini supra praecedentem $= g$, erunt vtique termini indicibus integris respondentes hi:

$$\begin{array}{ccccccc} 1 & 2 & 3 & 4 & 5 & 6 & 7 \\ a, & a+g; & a+2g; & a+3g; & a+4g; & a+5g; & a+6g; \text{ etc.} \end{array}$$

ita vt indici integro x conueniat terminus $y = a + (x-1)g$. At existente x numero quocunque infinitae aliae formulae pro y locum inueniunt. Sit enim y' terminus indici $x + 1$ respondens, erit:

$$y' = y + \frac{dy}{dx} + \frac{d^2y}{1 \cdot 2 dx^2} + \frac{d^3y}{1 \cdot 2 \cdot 3 dx^3} + \frac{d^4y}{1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4 dx^4} + \text{ etc.}$$

Cum iam per hypothesin esse debeat $y' = y + g$, erit

$$g = \frac{dy}{dx} + \frac{d^2y}{1 \cdot 2 dx^2} + \frac{d^3y}{1 \cdot 2 \cdot 3 dx^3} + \frac{d^4y}{1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4 dx^4} + \text{ etc.}$$

Quamuis huiusmodi aequationum, vbi praeter terminos, qui differentialia ipsius y continent, adest terminus, vel constans, vel functio quaecunque ipsius x , resolutionem ante aliquod tempus tradiderim, tamen expediet per substitutionem $y = +gx + u$ hunc terminum g tollere, erit enim $dy = g dx + du$, $d^2y = d^2u$, $d^3y = d^3u$, etc. ob dx constans. Fiet ergo

o =

$$u = \frac{du}{dx} + \frac{ddu}{1 \cdot 2 dx^2} + \frac{d^3u}{1 \cdot 2 \cdot 3 dx^3} + \frac{d^4u}{1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4 dx^4} + \text{etc.}$$

Quae aequatio cum conueniat cum ea, quam in problemate praecedente inuenimus: si ponamus fin. $\pi x = r$ et $\cos. \pi x = s$: erit u functio quaecunque parium dimensionum ipsarum r et s , cuiusmodi §. XVIII. exhibuimus; hacque inuenta erit terminus generalis quaesitus $y = A + g x + u$, dummodo constans A ita definiatur, vt posito $x = a$ fiat $y = a$ Q. E. I.

Problema. III.

§. 23. Inuenire terminum generalem seriei, cuius quilibet terminus prodeat, si praecedens per datum numerum m multiplicetur, et cuius terminus primus sit $= a$.

Solutio.

Termini ergo huius seriei, qui indices habent integros, sequentem progressionem Geometricam constituent:

$$\begin{array}{cccccc} 1 & 2 & 3 & 4 & 5 & 6 \\ a, & ma; & m^2a; & m^3a; & m^4a; & m^5a; \text{ etc.} \end{array}$$

ita vt indici integro x respondeat terminus $a m^{x-1}$. Sit igitur generatim y terminus indici x , et y' terminus indici $x + 1$ conueniens: eritque $y' = m y$. At est

$$y' = y + \frac{dy}{dx} + \frac{ddy}{1 \cdot 2 dx^2} + \frac{d^3y}{1 \cdot 2 \cdot 3 dx^3} + \frac{d^4y}{1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4 dx^4} + \text{etc.} = m y.$$

Ad hanc aequationem resoluendam, ponatur secundum praecepta data 1 pro y ; z pro $\frac{dy}{dx}$; z^2 pro $\frac{ddy}{dx^2}$: etc. vt prodeat sequens aequatio Algebraica:

$$m = 1 + \frac{z}{1} + \frac{z^2}{1 \cdot 2} + \frac{z^3}{1 \cdot 2 \cdot 3} + \frac{z^4}{1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4} + \text{etc.}$$

G 3

cuius

cuius radices singulas inuestigari oportet. Erit autem $m = e^z$, at sit logarithmus hyperbolicus ipsius $m = \lambda$, vt sit $m = e^\lambda$, ideoque $e^\lambda - e^z = 0$. Quia vero sumto n numero infinito est $e^\lambda = (1 + \frac{\lambda}{n})^n$ et $e^z = (1 + \frac{z}{n})^n$, habebitur ista aequatio, cuius radices sunt inuestigandae:

$$(1 + \frac{\lambda}{n})^n - (1 + \frac{z}{n})^n = 0,$$

cuius quidem statim vna radix $z - \lambda = 0$ constat, vnde pars integralis obtinetur $y = \alpha e^{\lambda x} = \alpha m^x$ ob $e^\lambda = m$. Reliquae radices sunt imaginariae et continentur in hoc factore trinomio:

$(1 + \frac{\lambda}{n})^2 - 2(1 + \frac{\lambda}{n})(1 + \frac{z}{n})\cos\frac{2k\pi}{n} + (1 + \frac{z}{n})^2$
existente k numero quocunque integro: quae forma transit in hanc:

$$2 + \frac{2\lambda}{n} - 2(1 + \frac{\lambda}{n})\cos\frac{2k\pi}{n} + \frac{\lambda\lambda}{n n} \\ + \frac{2z}{n} - \frac{2z}{n}(1 + \frac{\lambda}{n})\cos\frac{2k\pi}{n} + \frac{z z}{n n}$$

Verum ob n numerum infinitum est $\cos\frac{2k\pi}{n} = 1 - \frac{2kk\pi\pi}{n n}$. Multiplicata ergo illa forma per $n n$, erit factor generalis $= 2n(n + \lambda)(1 - \cos\frac{2k\pi}{n}) + \lambda\lambda + 2nz(1 - \cos\frac{2k\pi}{n}) - 2\lambda z \cos\frac{2k\pi}{n} + z z = \lambda\lambda + 4kk\pi\pi + \frac{4kk\pi\pi z}{n} - 2\lambda z + z z$; neglectis terminis euanescentibus: quo respectu etiam terminus $\frac{4kk\pi\pi z}{n}$ omitti potest, ita vt factor generalis sit:

$$\lambda\lambda + 4kk\pi\pi - 2\lambda z + z z$$

horumque factorum numerus, si pro k successiue numeri 1, 2, 3, 4, etc. substituantur, erit $= \frac{n}{2}$. Haec autem forma cum generali in *dissertatione mea Tom. VII. Miscell.* tradita, $ff - 2fz \cos\Phi + zz$ dabit $= \sqrt{\lambda\lambda + 4kk\pi\pi}$
et

et $\cos. \Phi = \frac{\lambda}{\sqrt{(\lambda\lambda + 4kk\pi\pi)}}$, hincque $\sin. \Phi = \frac{2k\pi}{\sqrt{(\lambda\lambda + 4kk\pi\pi)}}$.

Ynde nascitur haec integralis y pars,

$$y = e^{\lambda x} (\alpha \sin. 2k\pi x + \mathfrak{A} \cos. 2k\pi x).$$

Substitutis igitur pro k successive valoribus, ob $e^{\lambda} = m$ reperiatur:

$$y = m^x \left\{ C + \alpha \sin. 2\pi x + \mathfrak{E} \sin. 4\pi x + \gamma \sin. 6\pi x + \text{etc.} \right. \\ \left. + \mathfrak{A} \cos. 2\pi x + \mathfrak{B} \cos. 4\pi x + \mathfrak{C} \cos. 6\pi x + \text{etc.} \right\}$$

Quare cum posito $x = 1$ fieri debeat $y = a$, erit $a = m(C + \mathfrak{A} + \mathfrak{B} + \mathfrak{C} + \mathfrak{D} + \text{etc.})$ Vnde constans C definitur. Seu si positis $\sin. \pi x = r$ et $\cos. \pi x = s$, sit Q functio quaecunque parium dimensionum ipsarum r et s , erit terminus generalis quaesitus $y = m^x Q$. Q. E. I.

Coroll. 1.

§. 24. In progressionem ergo Geometricam, quatenus ita tantum describitur, ut quisque terminus ad praecedentem rationem constantem habere dicatur, interpolatio non est determinata, cum termini intermedii infinitis diversis modis exprimi, imo quemvis valorem recipere queant.

Coroll. 2.

§. 25. Huius ergo aequationis differentialis infinitae

$$(m-1)y = \frac{dy}{dx} + \frac{d^2y}{1.2 dx^2} + \frac{d^3y}{1.2.3 dx^3} + \frac{d^4y}{1.2.3.4 dx^4} + \text{etc.}$$

integrale completum generaliter exprimi potest. Positis enim $\sin. \pi x = r$ et $\cos. \pi x = s$, si Q denotet functionem quamcunque ipsarum r et s erit $y = m^x Q$: ideoque $m^{-x} y$ functioni cuicunque parium dimensionum ipsarum r et s aequatur.

Coroll.

Coroll. 3.

§. 26. Si pro x scribatur $\frac{x}{a}$ prodibit haec aequatio :
 $(m-1)y = \frac{a dy}{1 dx} + \frac{a addy}{1.2 dx^2} + \frac{a^3 d^3 y}{1.2.3 dx^3} + \frac{a^4 d^4 y}{1.2.3.4 dx^4} + \text{etc.}$
 Ad quam integrandam ponatur $\sin. \frac{\pi x}{a} = r$ et $\cos. \frac{\pi x}{a} = s$.
 significetque Q functionem quamcunque parium dimensionum ipsarum r et s , ita vt Q eundem valorem retineat, etiamsi pro r et s scribantur $-r$ et $-s$. Quo facto, erit $y = m^{x:a} Q$.

Coroll. 4.

§. 27. Et huius problematis solutio reduci poterat ad solutionem problematis primi. Cum enim esse debeat $y' = my$, erit $ly' = ly + lm$. Ponatur $ly = v$, vt fit $ly' = v'$, fiatque $lm = \lambda$, oportebit esse $v' = v + \lambda$, unde fit ob $v' = v + \frac{dv}{1 dx} + \frac{d dv}{1.2 dx^2} + \frac{d^3 v}{1.2.3 dx^3} + \text{etc.}$
 $\lambda = \frac{dv}{1 dx} + \frac{d dv}{1.2 dx^2} + \frac{d^3 v}{1.2.3 dx^3} + \frac{d^4 v}{1.2.3.4 dx^4} + \text{etc.}$
 et posito $v = u + \lambda x$ habebitur :

$$0 = \frac{du}{1 dx} + \frac{d du}{1.2 dx^2} + \frac{d^3 u}{1.2.3 dx^3} + \frac{d^4 u}{1.2.3.4 dx^4} + \text{etc.}$$

quae est aequatio, ad quam in primo problemate peruenimus. Quodsi ergo ponatur $\sin. \pi x = r$ et $\cos. \pi x = s$, atque Q denotet functionem parium dimensionum ipsarum r et s erit $u = Q$, hincque $v = \lambda x + Q = ly = xlm + Q$. Numeris itaque sumendis habetur $y = m^{x:a} e^Q$, vbi cum e^Q fit quoque functio parium dimensionum ipsarum r et s , si pro ea scribatur Q , erit vt ante inuenimus $y = m^{x:a} Q$.

Scholion.

§. 28 Quoniam aequationis Algebraicae :

$$m = 1 + \frac{z}{1} + \frac{z z}{1.2} + \frac{z^3}{1.2.3} + \frac{z^4}{1.2.3.4} + \text{etc.}$$

omnes

omnes radices inuenimus, poterimus inde huius expressio-
nis infinitae:

$$Z = 1 + \frac{z}{1(-m)} + \frac{z^2}{1 \cdot 2(1-m)} + \frac{z^3}{1 \cdot 2 \cdot 3(1-m)} + \frac{z^4}{1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4(1-m)} + \text{etc.}$$

omnes factores exhibere. Posito enim $m = \lambda$ primus
factor simplex erit $1 - \frac{z}{\lambda}$: et reliqui factores trinomiales
in hac forma generali continebuntur:

$$1 + \frac{k k k \pi \pi z}{n(\lambda \lambda + k k k \pi \pi)} = \frac{\lambda \lambda z + z z}{\lambda \lambda + k k k \pi \pi}$$

quae transformatur in hanc:

$$1 + \frac{z}{n} = \frac{\lambda \lambda z}{n(\lambda \lambda + k k k \pi \pi)} = \frac{\lambda \lambda z + z z}{\lambda \lambda + k k k \pi \pi}$$

si loco k successiue substituantur numeri 1, 2, 3, 4,
etc. et n est numerus infinite magnus, cuius semissis $\frac{n}{2}$ ex-
hibet ipsum factorum numerum. Sit breuitatis gratia
 $\lambda \lambda + k k k \pi \pi = \Phi$; eritque

$$Z = (1 - \frac{z}{n}) (1 + \frac{z}{n} - \frac{\lambda \lambda z}{n \Phi} - \frac{\lambda \lambda z}{\Phi} + \frac{z z}{\Phi})$$

vbi posterior factor locum teneat omnium infinitorum, qui
ex variatione quantitatis Φ ex eo nascuntur. Sumtis ergo
logarithmis, iisque differentiatis, obtinebitur.

$$\frac{dZ}{Z dz} = \frac{-1}{\lambda - z} + \frac{\frac{1}{n} - \frac{\lambda \lambda}{n \Phi} - \frac{\lambda \lambda}{\Phi} + \frac{z z}{\Phi}}{1 + \frac{z}{n} - \frac{\lambda \lambda z}{n \Phi} - \frac{\lambda \lambda z}{\Phi} + \frac{z z}{\Phi}}$$

Hisque terminis infinitas resolutis:

$$\begin{aligned} \frac{dZ}{Z dz} = & -\frac{1}{\lambda} - \frac{z}{\lambda^2} - \frac{z^2}{\lambda^3} - \frac{z^3}{\lambda^4} - \frac{z^4}{\lambda^5} - \frac{z^5}{\lambda^6} - \text{etc.} \\ & + \frac{1}{n} - \frac{\lambda \lambda z}{\Phi^2} - \frac{\lambda \lambda^2 z z}{\Phi^3} - \frac{\lambda \lambda^3 z^2 z^2}{\Phi^4} - \frac{3 \lambda^4 z^3 z^3}{\Phi^5} - \frac{6 \lambda^5 z^4 z^4}{\Phi^6} \\ & - \frac{\lambda \lambda}{n \Phi} + \frac{z z}{\Phi} + \frac{6 \lambda z z}{\Phi^2} + \frac{16 \lambda^2 z^2 z^2}{\Phi^3} + \frac{40 \lambda^3 z^3 z^3}{\Phi^4} + \frac{96 \lambda^4 z^4 z^4}{\Phi^5} - \text{etc.} \\ & - \frac{2 \lambda}{\Phi} - \frac{2 z z}{\Phi^2} - \frac{1 \lambda z^2}{\Phi^3} - \frac{36 \lambda^2 z^3}{\Phi^4} \\ & + \frac{2 z^5}{\Phi^5} \end{aligned}$$

ponatur $\frac{dz}{z dz} = A + Bz + Cz^2 + Dz^3 + Ez^4 + Fz^5 + \text{etc.}$
 et cum sit $\Phi = \lambda\lambda + 4kk\pi\pi$, vbi successive pro k omnes
 numeri 1, 2, 3, 4, etc. vsque ad $\frac{1}{2}n$ substituti conci-
 piendi sunt: eritque.

$$A = \frac{1}{2} - \frac{1}{\lambda} - 2\lambda \left(\frac{1}{\lambda\lambda + 4\pi\pi} + \frac{1}{\lambda\lambda + 16\pi\pi} + \frac{1}{\lambda\lambda + 36\pi\pi} + \text{etc.} \right)$$

Vel si breuitatis gratia statuatur::

$$\frac{1}{\lambda\lambda + 4\pi\pi} + \frac{1}{\lambda\lambda + 16\pi\pi} + \frac{1}{\lambda\lambda + 36\pi\pi} + \text{etc.} = \mathcal{A}$$

$$\frac{1}{(\lambda\lambda + 4\pi\pi)^2} + \frac{1}{(\lambda\lambda + 16\pi\pi)^2} + \frac{1}{(\lambda\lambda + 36\pi\pi)^2} + \text{etc.} = \mathcal{B}$$

$$\frac{1}{(\lambda\lambda + 4\pi\pi)^3} + \frac{1}{(\lambda\lambda + 16\pi\pi)^3} + \frac{1}{(\lambda\lambda + 36\pi\pi)^3} + \text{etc.} = \mathcal{C}$$

$$\frac{1}{(\lambda\lambda + 4\pi\pi)^4} + \frac{1}{(\lambda\lambda + 16\pi\pi)^4} + \frac{1}{(\lambda\lambda + 36\pi\pi)^4} + \text{etc.} = \mathcal{D}$$

etc.

$$\text{erit} \therefore A = \frac{1}{2} - \frac{1}{\lambda} - 2\lambda \mathcal{A}$$

$$B = -\frac{1}{\lambda^2} + 2\mathcal{A} - 4\lambda^2 \mathcal{B}$$

$$C = -\frac{1}{\lambda^3} + 6\lambda \mathcal{B} - 8\lambda^2 \mathcal{C}$$

$$D = -\frac{1}{\lambda^4} - 2\mathcal{B} + 16\lambda^2 \mathcal{C} - 16\lambda^4 \mathcal{D}$$

$$E = -\frac{1}{\lambda^5} - 10\lambda \mathcal{C} + 40\lambda^2 \mathcal{D} - 32\lambda^5 \mathcal{E}$$

$$F = -\frac{1}{\lambda^6} + 2\mathcal{C} - 36\lambda^2 \mathcal{D} + 96\lambda^4 \mathcal{E} - 64\lambda^6 \mathcal{F}$$

etc.

$$\text{Cum iam sit } Z = 1 + \frac{z}{1-m} + \frac{z^2}{1-2(1-m)} + \frac{z^3}{1-3(1-m)} + \text{etc.}$$

$$\text{erit } Z = \frac{e^z - m}{1-m} = \frac{e^z - e^\lambda}{1-e^\lambda}; \text{ et } \frac{dZ}{dz} = \frac{e^z}{1-e^\lambda}; \text{ vnde}$$

$$\frac{dz}{Z dz} = \frac{e^z}{e^z - e^\lambda} = \frac{1}{1 - e^\lambda e^{-z}} = \frac{1}{1 - me^{-z}} \text{ hincque}$$

$$\frac{dZ}{Z dz} = \frac{1}{1-m} + \frac{mz}{1-2} + \frac{m^2 z^2}{1-3} + \frac{m^3 z^3}{1-4} + \text{etc.}$$

Iam:

Iam ob $\frac{dz}{zdz} = A + Bz + Cz^2 + Dz^3 + Ez^4 + Fz^5 + \text{etc.}$

fiet:

$$z = (1-m)A + (1-m)Bz + (1-m)Cz^2 + (1-m)Dz^3 + (1-m)Ez^4 + \text{etc.}$$

$$+ mA + mB + mC + mD$$

$$- \frac{1}{2}mA - \frac{1}{2}mB + \frac{1}{2}mC$$

$$+ \frac{1}{6}mA + \frac{1}{6}mB$$

$$- \frac{1}{24}mA$$

unde sequentes prodibunt determinationes:

$$A = \frac{1}{1-m}$$

$$B = \frac{-mA}{1-m} = \frac{-m}{(1-m)^2}$$

$$C = \frac{-mB + \frac{1}{2}mA}{1-m} = \frac{mm}{(1-m)^3} + \frac{m}{2(1-m)^3}$$

$$D = \frac{-mC + \frac{1}{2}mB - \frac{1}{6}mA}{1-m} = \frac{-m^3}{(1-m)^4} - \frac{mm^2}{(1-m)^3} - \frac{m}{6(1-m)^3}$$

$$E = \frac{-mD + \frac{1}{2}mC - \frac{1}{6}mB + \frac{1}{24}mA}{1-m} = \frac{m^4}{(1-m)^5} + \frac{3m^3}{2(1-m)^4} + \frac{7mm^2}{12(1-m)^3} + \frac{m}{24(1-m)^3}$$

Sequentes ergo orientur serierum A, B, C, D, etc. summationes:

$$\text{I. } \frac{1}{1-m} = \frac{1}{2} - \frac{1}{\lambda} - 2\lambda A; \text{ seu } A = \frac{1}{4\lambda} - \frac{1}{2\lambda\lambda} - \frac{1}{2\lambda(1-m)}$$

$$\text{II. } \frac{-m}{(1-m)^2} = -\frac{1}{\lambda\lambda} + 2A - 4\lambda B = \frac{1}{2\lambda} - \frac{1}{\lambda\lambda} - \frac{1}{\lambda(1-m)} - 4\lambda B$$

$$\text{unde } B = \frac{1}{2\lambda^2} - \frac{1}{2\lambda^2} - \frac{1}{4\lambda^2(1-m)} + \frac{m}{4\lambda\lambda(1-m)^2}$$

$$\text{III. } \frac{mm}{(1-m)^3} + \frac{m}{2(1-m)^2} = -\frac{1}{\lambda^2} + 6\lambda B - 8\lambda^2 C = \frac{3}{4\lambda} - \frac{1}{\lambda^2} - \frac{1}{2\lambda^2(1-m)} + \frac{3m}{2\lambda(1-m)^2} - 8\lambda^2 C$$

H 2

Ergo

Ergo $\mathfrak{C} = \frac{1}{2\lambda^5} - \frac{1}{2\lambda^6} - \frac{1}{26\lambda^8(1-m)} + \frac{1}{16\lambda^8(1-m)^2} - \frac{1}{16\lambda^8(1-m)^3} + \frac{1}{6\lambda^8(1-m)^4}$
 Sicque sequentes serierum propositarum summae $\mathfrak{D}$, $\mathfrak{E}$,
 etc. inuenientur.

Coroll. 1.

§. 29. Cum igitur sit $m = e^\lambda$ erit :

$$\frac{1}{\lambda\lambda + 4\pi\pi} + \frac{1}{\lambda\lambda + 16\pi\pi} + \frac{1}{\lambda\lambda + 36\pi\pi} + \text{etc.} = \frac{1}{4\lambda}$$

$$-\frac{1}{2\lambda} - \frac{1}{2\lambda(1-e^\lambda)} \text{ sit } \lambda = \frac{2\pi a}{b} \text{ erit :}$$

$$\frac{bb}{4(a+bb)\pi^2} + \frac{bb}{4(a+4bb)\pi^2} + \frac{bb}{4(a+9bb)\pi^2} + \text{etc.} = \frac{b}{8\pi a} - \frac{bb}{8\pi a^2}$$

$$\frac{b}{4\pi a(1-e^{2\pi a:b})} \text{ ideoque per } \frac{4\pi\pi}{bb} \text{ multiplicando habebitur :}$$

$$\frac{1}{aa+bb} + \frac{1}{aa+4bb} + \frac{1}{aa+9bb} + \text{etc.} = \frac{\pi}{2ab} - \frac{1}{2aa} + \frac{\pi}{ab(e^{2\pi a:b} - 1)}$$

quam summam iam alibi ex alio fonte deductam exhibui.

Coroll. 2.

§. 30. Si ergo statuatur $b = 1$, habetur haec
 summa

$$\frac{1}{aa+1} + \frac{1}{aa+4} + \frac{1}{aa+9} + \text{etc.} = \frac{\pi}{2a} - \frac{1}{2aa} + \frac{\pi}{a(e^{2\pi a} - 1)}$$

ac si ponatur praeterea $a = 0$, ut prodeat haec series :

$1 + \frac{1}{4} + \frac{1}{9} + \frac{1}{16} + \text{etc.}$ huius summa, ob terminos in infinitum excrecentes, ita ex formula deriuabitur : Concipia-
 tur a infinite paruum, erit $e^{2\pi a} = 1 + 2\pi a + 2\pi\pi aa + \frac{4}{3}\pi^3 a^3$

$$\text{ideoque summa erit} = \frac{\pi}{2a} - \frac{1}{2aa} + \frac{1}{2aa} + \frac{2\pi a^3 + \frac{4}{3}\pi^2 a^4}{2aa + 2\pi a^3 + \frac{4}{3}\pi^2 a^4}$$

$$= \frac{\pi a + \pi \pi a a + \frac{2}{3} \pi^3 a^3 - 1 - \pi a - \frac{2}{3} \pi^2 a a + 1}{2 a a (1 + \pi a + \frac{2}{3} \pi \pi a^2)} = \frac{1}{3} \pi^2, \text{ quae ut con-}$$

stat est summa seriei $1 + \frac{1}{4} + \frac{1}{9} + \frac{1}{16} + \text{etc.}$

Coroll. 3.

§. 31. Si in serie ante inuenta :

$$\frac{1}{a a + b} + \frac{1}{a a + b b} + \frac{1}{a a + b b b} + \text{etc.} = \frac{\pi}{2 a b} - \frac{1}{2 a a} + \frac{\pi}{a b (e^{2 \pi a : b} - 1)}$$

quantitas a ut variabilis tractetur, et differentiatio insti-
tuatur prodibit summa seriei $\mathfrak{B}$, sicque porro per con-
tinuam differentiationem ex serie $\mathfrak{A}$ reperientur summae
serierum sequentium $\mathfrak{B}$, $\mathfrak{C}$, $\mathfrak{D}$, $\mathfrak{E}$, etc.

Coroll. 4.

§. 32. Summa huius seriei commodius ita exprimi

$$\text{potest } \frac{1}{a a + b b} + \frac{1}{a a + b b b} + \frac{1}{a a + b b b b} + \text{etc.} = \frac{1}{2 a a} +$$

$$\frac{\pi (e^{2 \pi a : b} + 1)}{2 a b (e^{\pi a : b} - 1)} = \frac{1}{2 a a} + \frac{\pi (e^{\pi a : b} + e^{-\pi a : b})}{2 a b (e^{\pi a : b} - e^{-\pi a : b})}. \text{ Ex qua forma}$$

facile colligitur valor seriei; si b sit numerus imaginarius,
sit enim $b = \sqrt{-1}$, erit :

$$\frac{1}{a a - c c} + \frac{1}{a a - c c c} + \frac{1}{a a - c c c c} + \text{etc.} = \frac{1}{2 a a} + \frac{\pi (e^{\frac{\pi a \sqrt{-1}}{c}} + e^{-\frac{\pi a \sqrt{-1}}{c}}) \sqrt{-1}}{2 a c (e^{\frac{\pi a \sqrt{-1}}{c}} - e^{-\frac{\pi a \sqrt{-1}}{c}})}$$

$$\text{At est } \frac{e^{\frac{\pi a \sqrt{-1}}{c}}}{c} + \frac{e^{-\frac{\pi a \sqrt{-1}}{c}}}{c} = 2 \cos. \frac{\pi a}{c} \text{ atque}$$

$$\frac{e^{\frac{\pi a \sqrt{-1}}{c}}}{c} - \frac{e^{-\frac{\pi a \sqrt{-1}}{c}}}{c} = 2 \sqrt{-1} \sin. \frac{\pi a}{c}$$

unde fit :

$$\frac{1}{a a - c c} + \frac{1}{a a - c c c} + \frac{1}{a a - c c c c} + \text{etc.} = \frac{1}{2 a a} + \frac{\pi \cos. \pi a : c}{2 a c \sin. \pi a : c}$$

H 3

Coroll.